

Handläggare
Linda Truvered
Telefon: 0850835804

Till
Arbetsmarknadsnämnden
den 19 oktober 2021

Ärende 6

Yttrande över remiss av Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet (Ds 2021:27)

Remiss från kommunstyrelsen KS 2021/1113

Arbetsmarknadsförvaltningens förslag till beslut

1. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.
2. Arbetsmarknadsnämnden beslutar att justera paragrafen omedelbart.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet *Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet, DS 2021:27*, till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Promemorian pekar ut riktningen för den reformerade arbetsmarknadspolitiska verksamheten och innehåller lagförslag som understödjer den pågående reformeringen av Arbetsförmedlingen och övergången till ett system där matchande och rustande insatser i huvudsak ska utföras av fristående aktörer.

Arbetsmarknadsförvaltningen ser positivt på att samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna betonas i den angivna inriktningen för en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Det finns stora grupper som har behov av en kombination av insatser från både kommunen och Arbetsförmedlingen utifrån kommunens ansvar för socialtjänst och vuxenutbildning. Förvaltningen vill understryka att en väl fungerande samverkan mellan kommunen och Arbetsförmedlingen är en grundförutsättning för att motverka långtidsarbetslöshet inom dessa grupper och det behöver finnas tydliga förutsättningar för samverkan och parallella insatser utifrån kommunens lagstadgade skyldigheter. Förvaltningen anser att det i nuläget finns en mycket stor otydlighet kring förutsättningarna för samverkan, både på strukturell nivå och på

operativ nivå kring individer, såväl med Arbetsförmedlingen som med de privata leverantörerna och att det behöver tydliggöras.

Förvaltningen anser att leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser behöver ges ett tydligare uppdrag att samverka med kommunerna och att det tydligt behöver framgå av upphandlingsunderlag och avtal.

Förvaltningen ser positivt på förslagen till lagändringar som syftar till att skyddet för enskildas integritet ska kunna upprätthållas samtidigt som ett effektivt informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och leverantörer ska kunna ske och har inga synpunkter på de föreslagna lagändringarna. Förvaltningen anser däremot att det i nuläget även saknas tydlighet och förutsättningar för ett effektivt och ändamålsenligt informationsutbyte mellan kommuner, Arbetsförmedlingen och dess leverantörer. Detta behandlas inte i skrivelsen och förvaltningen poängterar att det behöver hanteras skyndsamt. För kommuner handlar det framförallt om att säkerställa informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommunen för individer som ansöker om försörjningsstöd och arbetssökande som anvisas till att söka till reguljär utbildning. Det väcker samtidigt frågor om hantering av sekretessbelagd information.

Förvaltningen anser att det i inriktningen för den framtida arbetsmarknadspolitiken tydligare kunde framgå att arbetsförmedlingen ska medverka i det lokala och regionala arbetet för att möta strukturella problem kopplade till arbetsmarknaden. För många kommuner och regioner är kompetensförsörjningsfrågan central och där arbetsförmedlingen behöver vara aktivt delaktig och där även förmedlingens olika leverantörer behöver involveras i arbetet att möta kompetensbrist och bristrykesproblematik. Många kommuner har idag även stora utmaningar att vända utvecklingen i så kallade särskilt utsatta områden. Även här vore det önskvärt att Arbetsförmedlingen kunde ha en mer tydlig roll i uppdraget att höja förvärvsfrekvensen och nå grupper som idag står helt utanför arbetsmarknaden.

Arbetsmarknadsnämnden föreslår hänvisa till förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt yttrande över remissen.

Bakgrund

I januariavtalet 2019 fattade regeringen och stödpartierna beslut om en reformering av Arbetsförmedlingen i syfte att förbättra effektiviteten i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Reformeringen innebär att den arbetsmarknadspolitiska verksamheten ska reformeras i grunden. Arbetsförmedlingen ska fortsatt ha myndighetsansvar och ansvara för att det finns en välfungerande arbetsmarknadspolitisk verksamhet i hela landet, men matchande och rustande insatser ska i huvudsak utföras av fristående leverantörer. Reformeringen förväntas vara fullt genomförd i december 2022.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom utvecklings- och utredningsstaben inom Arbetsmarknadsförvaltningen.

Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat promemorian *Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet, DS 2021:27*, till arbetsmarknadsnämnden för yttrande.

Skrivelsen pekar ut inriktningen för en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Arbetsförmedlingen ska fortsättningsvis i huvudsak ansvara för att bedöma den enskildes förutsättningar och behov, samt besluta om arbetsmarknadspolitiska insatser samt bedriva den samverkan med andra myndigheter som krävs i förhållande till sådana bedömningar och beslut. Leverantörer av arbetsmarknadspolitiska insatser ska ansvara för planering och genomförande av rustande och matchande insatser som leder till arbete eller studier inom reguljär utbildning. Leverantörerna ska utifrån regelverk och avtal ha handlingsutrymme att anpassa och utforma aktiviteter för den enskilde inom den insats som Arbetsförmedlingen beslutat liksom utrymme att utveckla arbetssätt och arbetsmetoder.

En ny arbetsmarknadspolitisk insats, förmedlingsinsatser, ska införas. Förmedlingsinsatserna ska utföras av fristående leverantörer. Insatsen ska stödja arbetssökande att få ett varaktigt arbete, antingen via direkt matchning eller vid behov via reguljär utbildning. Arbetsgivare ges därigenom också stöd att hitta arbetskraft.

I den reformerade verksamheten ska det fortsatt finnas en bredd av andra arbetsmarknadspolitiska insatser som utförs av fristående

aktörer, t.ex. leverantörer, kommuner, arbetsgivare och idéburna aktörer, eller i Arbetsförmedlingens egen regi, liksom insatser som bedrivs i samverkan.

Skrivelsen understryker behov av ett långsiktigt och utvecklingsinriktat förhållningssätt i samverkan med kommunerna.

Kommunens roll i arbetsmarknadspolitiken och förutsättningar för samverkan mellan kommuner och Arbetsförmedlingen utifrån de förslag som lämnades i utredningen om kommuners medverkan i den statliga arbetsmarknadspolitiken (SOU 2020:41) tas inte upp i skrivelsen. Dessa förslag bereds fortfarande av regeringskansliet. Regeringens inriktning är att genomföra de förslag som syftar till att förbättra förutsättningarna för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna. Däremot har regeringen inte för avsikt att genomföra de förslag som syftar till att underlätta för kommuner att vara utförare av arbetsmarknadspolitiska insatser i konkurrens med privata aktörer.

Promemorian innehåller lagförslag som på olika sätt understödjer den pågående reformeringen av Arbetsförmedlingen och övergången till ett system där matchande och rustande insatser i huvudsak ska utföras av fristående aktörer. Skrivelsen innefattar förslag om lagändringar som krävs för att skyddet för enskildas integritet ska kunna upprätthållas samtidigt som ett effektivt informationsutbyte kan ske mellan Arbetsförmedlingen och leverantörer. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2022.

Arbetsmarknadsförvaltningens synpunkter och förslag

Arbetsmarknadsförvaltningen konstaterar inledningsvis att departementsskrivelsen bygger vidare på den reformering av Arbetsförmedlingen som pågår med syftet att på ett mer effektivt sätt kunna ge stöd till arbetssökande att komma i arbete och möjliggöra för fler arbetsgivare att hitta rätt kompetens, och innehåller skrivningar och förslag i linje med detta. Förvaltningen beklagar att frågan om kommunernas roll i arbetsmarknadspolitiken och förutsättningarna för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna åter skjuts på framtiden.

Väl fungerande samverkan mellan kommunen och Arbetsförmedlingen är en grundförutsättning för att de grupper av arbetslösa som utgör målgrupp både för Arbetsförmedlingen och för kommunernas socialtjänst ska kunna få ett adekvat och sammanhållet stöd. Samverkan är även central utifrån kommunens

ansvar för kommunal vuxenutbildning och regeringens målsättning att andelen som övergår till reguljär utbildning ska öka väsentligt. Kommunen är dessutom en stor arbetsgivare vilket också föranleder samverkan omkring hur behov av och tillgång till praktikplatser, platser för extratjänster mm ska hanteras. Förvaltningen vill framhålla att det finns stora grupper som har behov av en kombination av insatser från både kommunen och Arbetsförmedlingen för att motverka långtidsarbetslöshet. Mot bakgrund av att långtidsarbetslösheten nu biter sig fast är det olyckligt att kommunernas vilja och förmåga att bidra till att fler långtidsarbetslösa snabbt kan komma i arbete eller studier inte omedelbart tas tillvara i den pågående reformeringen av arbetsmarknadspolitiken.

Inriktning för den reformerade arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Den inriktning för den framtida arbetsmarknadspolitiska verksamheten som pekas ut i skrivelsen innebär i huvudsak en fortsättning på och renodling av det reformarbete som redan pågår där externa leverantörer i högre utsträckning ska tillhandahålla insatser för arbetsförmedlingens räkning.

Externa leverantörer är sedan lång tid verksamma inom arbetsmarknadsområdet (liksom bland annat inom den kommunala vuxenutbildningen). För den stora grupp arbetslösa som inte har behov av insatser även från kommunen påverkar den beskrivna inriktningen av arbetsmarknadspolitiken inte kommunens arbete direkt. Ur ett kommunalt perspektiv är det framförallt av intresse att det finns en tydlig och löpande uppföljning av att de insatser som ges är effektiva och leder den enskilde mot arbete eller studier och därmed minskar arbetslösheten bland kommunens innevånare. Skulle det däremot visa sig att resultaten uteblir får det stora konsekvenser både för den enskilde och för kommunen.

För den relativt stora grupp arbetslösa som även får insatser från kommunen är det däremot av avgörande betydelse, inte minst för den enskilde, att samverkan mellan kommunen och arbetsförmedlingen inklusive upphandlade aktörer fungerar smidigt.

Dels handlar det om personer som uppbär försörjningsstöd på grund av arbetslöshet och där kommunen enligt socialtjänstlagen ska bidra till att personerna når egen försörjning – inte bara passivt pröva rätten till ekonomiskt bistånd. Dels handlar det också om personer med en mer komplex problematik som missbruksproblematik eller psykosociala funktionsnedsättningar där kommunens stödande

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

insatser behöver kunna ges parallellt med olika arbetsmarknadspolitiska insatser för att den enskilde ska kunna nå och behålla ett arbete. Det är idag oklart om förslagen i departementsskrivelsen kan komma att påverka kommunens behov och förutsättningar att erbjuda egna insatser för ovan nämnda grupper – och hur samverkan i så fall ska kunna ske för att individen ska få EN sammanhållen plan att förhålla sig till.

Förutsättningar för samverkan

Förvaltningen ser positivt på att samverkan mellan Arbetsförmedlingen och kommunerna betonas i den angivna inriktningen för en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet. Förvaltningen vill dock betona att det finns mycket stor otydlighet kring förutsättningarna för samverkan, både på strukturell nivå och på operativ nivå kring individer, såväl med Arbetsförmedlingen som med de privata leverantörerna.

Samverkansuppdraget för Arbetsförmedlingen som myndighet är tydligt beskrivet i inriktningen för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten liksom i myndighetens regleringsbrev för 2021. Detta till trots är förvaltningens erfarenhet att de faktiska förutsättningarna för samverkan har försvårats och försämrats i och med den pågående reformeringen och upplevs otydliga vilket får konsekvenser för de individer som har kontakt med både kommunen och Arbetsförmedlingen. Ett exempel är att förvaltningen tidigare har haft nära samverkan med Arbetsförmedlingen kring målgrupper som har försörjningsstöd genom samlokaliserad personal. Numera hänvisas kommunen när det gäller individsamverkan främst till myndighetens telefonlinje och digitala kanaler. Detta har för stadens del försämrat samverkansmöjligheterna kring individer med risker för minskad måluppfyllnad.

De fristående leverantörerna som i allt större utsträckning kommer att ha de huvudsakliga kontakterna med de arbetssökande och kännedom om deras förutsättningar och behov har inte getts något tydligt samverkansuppdrag. I skrivelsen framgår att leverantörerna, *om de bedömer det som önskvärt*, kan innefatta olika former av samarbeten med andra relevanta aktörer i sitt arbetssätt. I skrivelsen framgår också att eftersom det fortsatt är Arbetsförmedlingen som har ansvaret för myndighetsutövningen kommer leverantörerna inte ta över Arbetsförmedlingens utpekade samverkansskyldigheter. Förvaltningen anser att leverantörerna av arbetsmarknadspolitiska insatser behöver ges ett tydligare uppdrag att samverka med kommunerna. Det behöver tydligt framgå av upphandlingsunderlag

och avtal att de privata utförarna förväntas samverka med kommunerna. Enligt stadens mening visar tidigare erfarenhet av andra motsvarande samverkansambitioner för upphandlad verksamhet att upphandling och avtal kan utgöra hinder för samverkan om den inte finns tydligt inskriven och preciserad. Utan stöd i avtal kan leverantörer till och med hänvisa till att deras insatser för samverkan blir en otillåten ändring av avtalet.

Om samverkan mellan kommun och leverantör utgår från leverantörens bedömning av behov finns en överhängande risk att det leder till stora skillnader i hur leverantörerna väljer att samverka. Det skulle inte enbart ha påverkan på den enskildes förutsättningar utan även leda till osäkerhet för kommunerna gällande hur samverkan med enskilda "aktiva" leverantörer kan genomföras utan att riskera otillbörligt gynnande av enskilda näringsidkare. Kommunens eget behov av samverkan ges i sammanhanget heller ingen betydelse.

Förvaltningen anser att samverkan tydligare behöver regleras i den reformerade arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Det finns i nuläget ingen reglering av vilka aktörer som har rätt att initiera samverkan eller skyldighet att delta i samverkan och i förhållande till vilka sammanhang och uppdrag.

Bredd av insatser i samverkan

Enligt skrivelsen ska det inom den arbetsmarknadspolitiska verksamheten finnas en bredd av insatser som utförs av fristående aktörer och som bedrivs i samverkan. Förvaltningen anser att det är positivt att skrivelsen lyfter fortsatt möjlighet till samverkan inom FINSAM för personer som har behov av samordnade insatser från flera aktörer. Detta behöver ytterligare lyftas fram och förtydligas då det idag råder stor osäkerhet hos alla berörda aktörer omkring arbetsförmedlingens fortsatta samverkansmöjligheter inom ramen för FINSAM. Skrivelsen anger också att vissa insatser i framtiden kan komma att utföras av exempelvis kommuner inom ramen för samverkanslösningar, vilket förvaltningen ser mycket positivt på och inväntar förtydliganden av förutsättningar för. I sammanhanget vill förvaltningen särskilt betona att möjligheten till samverkanslösningar behöver finnas utifrån lokala förutsättningar och oberoende av tillgången till upphandlade leverantörer. För gemensamma målgrupper kan samverkanslösningar skapa den kontinuitet och den sammanhållna planering som många, kanske främst långtidsarbetslösa, ofta behöver. I skrivelsen lyfts att samverkanslösningar även kan utföras inom ramen för till exempel projekt med finansiering från Europeiska socialfonden. Möjligheten

till samverkan i för Arbetsförmedlingen och kommunen gemensamma socialfondsprojekt har tidigare varit självklar men är mycket oklar i dagsläget så även här behövs förtydliganden av förutsättningar. Det gäller både möjlighet att initiera gemensamma projekt och förutsättningar att implementera gemensamma arbetssätt som resultat av projekt. Gemensamma projekt fyller en viktig funktion i att hitta lösningar på gemensamma utmaningar men ska självfallet inte ersätta andra samverkansstrukturer i den ordinarie verksamheten.

Ny arbetsmarknadspolitisk insats

Som del av den framtida inriktningen av arbetsmarknadspolitiken ska enligt skrivelsen en ny arbetsmarknadspolitisk insats införas, Förmedlingsinsatser. Förvaltningen anser att det behöver förtydligas vad som avses med Förmedlingsinsatser och hur det förhåller sig till Kundval rusta och matcha, KROM, som nu införs i hela landet. Det är också oklart om denna tjänst till fullo ska ersätta det uppdrag som nuvarande arbetsförmedlare utför. Förvaltningen har därför svårt att bedöma konsekvenserna för kommunen eller för den enskilde.

Vuxenutbildningens roll i arbetsmarknadspolitiken

Regeringens målsättning är att andelen arbetssökande som övergår till reguljär utbildning ska öka väsentligt bland de som saknar gymnasial utbildning eller har behov av omställning för att möta kompetensbehoven på arbetsmarknaden. Den nya förmedlingsinsatsen ska stödja den enskilde att få varaktigt arbete, antingen via direkt matchning eller vid behov via reguljär utbildning. Inom förmedlingsinsatser ska arbetssökande ges stöd och vägledning för att kunna övergå till reguljär utbildning.

Förvaltningen ser ett behov av att tydliggöra dels hur kommuner ska samverka med Arbetsförmedlingen och utbyta information om utbildningsutbud och utbildningsbehov framöver, dels hur samverkan ska ske mellan kommun och leverantörer av förmedlingsinsatser. I Stockholms stad kommer det att handla om ett stort antal leverantörer där det måste gå att säkerställa effektiv samverkan om vilket utbildningsutbud kommunen erbjuder och vilka utbildningsbehov som finns.

Arbetsmarknadsförvaltningen Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Inom den nya förmedlingsinsatsen ska arbetssökande kunna ges stöd och vägledning för att kunna övergå till reguljär utbildning. Förvaltningen är positiv till att stöd för att övergå till studier ingår i insatsen. Målgruppen för kommunal vuxenutbildning är heterogen. Många elever är i behov av mycket vägledning, motiverande insatser och stöd för att kunna påbörja och fullfölja sin utbildning.

Detta är inget nytt utan denna utveckling har under de senaste åren lyfts av statliga utredningar och myndigheter, såväl som av kommuner. Att slentrianmässigt anvisa till reguljär utbildning kommer inte fungera. Förvaltningen ser också ett behov av att förtydliga vilken form av vägledning som leverantörerna ansvarar för inför övergång till studier inom Förmedlingsinsatsen i förhållande till kommunens ansvar för vägledning.

Förutsättningar för effektivt informationsutbyte

Skrivelsen konstaterar att den reformerade arbetsmarknadspolitiska verksamheten kommer ställa högre krav på att Arbetsförmedlingen kan dela information med och få information om enskilda från de upphandlade leverantörerna för att Arbetsförmedlingen och leverantörerna ska kunna fullgöra sina respektive uppdrag effektivt. För detta ändamål finns i skrivelsen ett antal konkreta lagändringsförslag som ska underlätta informationsutbytet. Förvaltningen ser positivt på förslagen som syftar till att skyddet för enskildas integritet ska kunna upprätthållas samtidigt som ett effektivt informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och leverantörer ska kunna ske och har inga synpunkter på de föreslagna lagändringarna.

Förvaltningen anser dock att den reformerade verksamheten och samverkan mellan kommunen, Arbetsförmedlingen och leverantörer även kommer att ställa högre krav på möjligheten att dela information mellan kommunen och Arbetsförmedlingen liksom mellan kommunen och leverantörerna och krav på hantering av sekretessbelagd information. Frågan om ett effektivt och ändamålsenligt informationsutbyte mellan kommuner och Arbetsförmedlingen och dess leverantörer behandlas inte i skrivelsen eller i de föreslagna lagändringarna. Det saknas i nuläget tydlighet och förutsättningar för ett effektivt informationsutbyte mellan kommunen, Arbetsförmedlingen och dess leverantörer och detta behöver hanteras skyndsamt. För kommuner handlar det framförallt om att säkerställa informationsutbyte mellan Arbetsförmedlingen och kommunen för individer som ansöker om försörjningsstöd och arbetssökande som anvisas till att söka till reguljär utbildning. Det väcker samtidigt frågor om hantering av sekretessbelagd information.

Förvaltningen ser behov på två nivåer när det gäller operativ individsamverkan mellan Arbetsförmedling och kommuner:

- Informationsutbyte. Behov av att ta del av information om inskrivning på Arbetsförmedlingen och individens planering. Detta kan delvis tillgodoses genom digitala system. Vidare finns på denna nivå behov av att ta del av uppföljning av den enskildes progression och aktivitet som ett led i kommunens fortsatta planering.
- Samråd och samordning av insatser. För ett stort antal individer som har kontakt med kommunen är behovet av samordnade insatser stort. Här krävs tydliga samverkansförutsättningar som möjliggör effektiva arbetssätt och samverkansformer.

Förvaltningen lyfter nedan fram några områden där förutsättningarna för samverkan särskilt behöver förtydligas som även har påverkan på behovet av effektivt informationsutbyte och hantering av sekretessbelagd information.

Behov av informationsutbyte utifrån kommunens uppdrag att tillhandahålla insatser enligt socialtjänstlagen

Utifrån sitt ansvar för socialtjänsten ska kommunerna främja den enskildes rätt till arbete enligt 3 kap. 2 § socialtjänstlagen. Av 4 kap. 4 § socialtjänstlagen framgår att kommunerna har möjlighet att anvisa till praktik eller kompetenshöjande insatser för arbetslösa mottagare av försörjningsstöd. Det innebär att det finns en överlappning av kompetens på arbetsmarknadsområdet där kommunerna är aktörer vid sidan av Arbetsförmedlingen som huvudansvarig för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och upphandlade leverantörer. Givet denna överlappning är samverkan kring individen grundläggande för att undvika dubblering av insatser eller att personer faller mellan stolarna.

För personer som ansöker om försörjningsstöd på grund av arbetslöshet görs en bedömning av huruvida personen står till arbetsmarknadens förfogande och är aktivt arbetssökande för rätten till ekonomiskt bistånd. Inskrivning på Arbetsförmedlingen och att individen följer handlingsplanen är en del av det underlag som ligger till grund för beslutet om ekonomiskt bistånd. Detta tillgodoses genom den information som tillhandahålls genom SSBTEK¹. För den delen av kommunens uppdrag som innefattar stöd till självförsörjning bedömer förvaltningen att det finns en

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

¹ SSBTEK, Sammansatt bastjänst för ekonomiskt bistånd. Tjänsten gör det möjligt för kommunen att via sitt verksamhetssystem få information från statliga myndigheter och organisationer. Informationen används för prövning av ansökan om ekonomiskt bistånd

avsaknad av effektiv samverkan och informationsutbyte t.ex. om innehåll i planeringen på Arbetsförmedlingen. Det är också en förutsättning för att kommunen ska kunna bedöma behovet av eventuellt kompletterande stöd enligt socialtjänstlagen 4 kap. 4 §.

I augusti 2021 fick 8 740 personer försörjningsstöd i Stockholm stad. Cirka hälften av dem hade arbetslöshet som främsta grund för biståndsbehovet. För denna gemensamma målgrupp behöver det finnas tydliga förutsättningar för:

- samverkan kring individens planering innan beslut fattas om insats för att undvika dubbling av insatser eller att individer faller mellan stolarna. Utifrån sitt ansvar för socialtjänst och utbildning har kommunen stor kunskap om behov hos flera av de grupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. Denna kunskap behöver tas tillvara i den arbetsmarknadspolitiska bedömningen. Det är viktigt att kommunen ges en möjlighet att vara en aktiv part i planeringen för de individer som behöver mest hjälp och stöd i sin etablering på arbetsmarknaden och att kommunen kan samverka med Arbetsförmedlingen och leverantörerna utifrån sina ansvarsområden.
- möjlighet för kommunen att kunna ta del av innehåll i och uppföljning av hur individen följer sin handlingsplan på Arbetsförmedlingen som del av bedömningen av rätten till ekonomiskt bistånd och som grund för stöd till självförsörjning och bedömning av behov av kompletterande insats via kommunen.
- tydlighet i att kommunen kan erbjuda vissa insatser utifrån sin kompetens enligt socialtjänstlagen eller skollagen parallellt med Arbetsförmedlingens insatser. Det behöver finnas tydlighet i att kommunens rätt och skyldighet att erbjuda insatser enligt socialtjänstlagen inte påverkas av att Arbetsförmedlingens insatser erbjuds av upphandlade leverantörer.

Behov av informationsutbyte utifrån stadens roll som tillhandahållare av vuxenutbildning

Det finns idag stor osäkerhet kring hur den operativa samverkan ska gå till och vilken kontaktyta kommunens vuxenutbildning ska ha gentemot arbetsförmedlingen, respektive de upphandlade leverantörerna.

Förvaltningen anser att det inte är klarlagt vilket behov som kommer finnas av att utbyta information på individnivå mellan Arbetsförmedlingen och kommunen för arbetssökande som anvisas till reguljär utbildning och hur behovet av att utbyta sekretessbelagd information på individnivå kommer att se ut. Om det kommer finnas förväntningar på att följa upp och samverka kring elever som anvisats till reguljär utbildning så behöver det finnas klarlagda förutsättningar för det. Förvaltningens erfarenhet från arbetet med utbildningsplikten är att det inte finns förutsättningar för utbyte av information om vilka som omfattas av anvisning till reguljär utbildning eller uppföljning av insatsen. Ett statistikutbyte skulle till exempel möjliggöra information om hur stor andel som påbörjar studier, vad de studerar och vilka resultat de har. Skrivelsen föreslår en ersättningsmodell som på ett kostnadseffektivt sätt ger leverantörerna i Förmedlingsinsats starka incitament att nå varaktiga resultat t.ex. i form av att en arbetssökande övergår till reguljär utbildning och inte avbryter utbildningen i förtid för att åter hamna i arbetslöshet.

Förvaltningen ser ett stort behov av att förtydliga vilken skyldighet kommunerna har i uppföljning av att utbildningen inte avbryts i förtid. Idag finns inte ändamålsenliga system för utbyte av information om vilka individer som omfattas av anvisning till utbildning vilket i sin tur påverkar möjligheten att signalera avhopp. Det finns inte heller någon skyldighet för en kommun att lämna sådan information. Det behövs förutsättningar för individanpassad samverkan som är anpassad till smidiga digitalt stödda arbetsätt.

Samverkan för att möta strukturella problem

Förvaltningen anser att det i inriktningen för den framtida arbetsmarknadspolitiken tydligare kunde framgå att arbetsförmedlingen ska medverka i det lokala och regionala arbetet för att möta strukturella problem kopplade till arbetsmarknaden. Regioner och kommuner runt om i landet arbetar med långsiktiga kompetensförsörjningsfrågor utifrån sina lokala förutsättningar. Arbetsförmedlingen är en central part i arbetet med att analysera den långsiktiga utvecklingen på arbetsmarknaden, bevaka kompetensförsörjningsbehov och utveckla förmågan att möta behov av kompetens inom bristyrken tillsammans med kommuner, regionen och det lokala näringslivet. Det kan till exempel handla om behov av att utveckla nya bristyrkesutbildningar och att arbeta aktivt för att fler ska söka sig till olika bristyrken. Detta arbete behöver utvecklas för att säkra regionens kompetensförsörjning. Förvaltningen anser att det behövs en tydlig struktur för hur de många leverantörer som i praktiken ska ansvara för matchande och

rustande insatser får kunskap om och görs delaktiga i kompetensförsörjningsarbetet i regionen. Leverantörerna kommer i hög utsträckning att vara de som i praktiken har kontakter med enskilda arbetsgivare och med de arbetssökande.

Många kommuner har idag stora utmaningar att vända utvecklingen i så kallade särskilt utsatta områden. Förebyggande och uppsökande arbete är en del i att minska bakgrundsorsakerna till brott och otrygghet så som segregation, ekonomisk och social utsatthet. Det handlar inte bara om att bryta den registrerade arbetslösheten utan också om att medverka till att höja förvärvsfrekvensen, att minska ekonomisk och social utsatthet och särskilt att fånga upp unga som varken arbetar eller studerar. I Rinkeby är idag den registrerade arbetslösheten drygt 10 procent medan förvärvsfrekvensen i befolkningen är 65 procent (2019) för att ta ett exempel. Stockholm, liksom många andra kommuner, bedriver också ett aktivt uppsökande arbete för att nå unga som varken arbetar eller studerar och som saknar känd aktivitet, UVAS. De som kommunen når genom detta arbete behöver få del av Arbetsförmedlingens insatser. Det är dock förvaltningens erfarenhet att när kontakt och förtroende har etablerats med unga ur denna målgrupp är det viktigt med kontinuitet och möjlighet att fortsatt behålla kontakt och stöd med kommunen parallellt med det stöd och de insatser som kan erbjudas av Arbetsförmedlingen. Det är angeläget att tydliggöra Arbetsförmedlingens ansvar att stödja kommunerna i detta arbete och ge förutsättningar för parallella insatser.

Arbetsmarknadsförvaltningen instämmer inte i bedömningen att departementsskrivelsen inte medför några konsekvenser för kommunerna. Den föreslagna inriktningen för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten och den övergripande reformen har stor påverkan på kommunernas arbete utifrån sitt ansvar för socialtjänst, kommunal vuxenutbildning och som arbetsgivare. Under ett flertal år har kommuner, inklusive Stockholms stad, utökat sitt arbete för att minska antalet försörjningsstödstagare genom bland annat fler och utvecklade kommunala arbetsmarknadsinsatser. Den pågående reformeringen tar i huvudsak sin utgångspunkt i att arbetsmarknadspolitiken i sin helhet är ett rent statligt uppdrag och denna departementsskrivelse innebär fortsatt stor osäkerhet vad gäller det kommunala handlingsutrymmet samtidigt som långtidsarbetslösheten stigit kraftigt. De oklarheter som kvarstår när det gäller kommunernas roll i arbetsmarknadspolitiken och förutsättningar för samverkan behöver hanteras skyndsamt.

Karina Uddén
Arbetsmarknadsdirektör

Karin Eriksson-Bech
Utvecklingschef

Bilaga

1. Remiss: Vissa lagförslag med anledning av en reformerad arbetsmarknadspolitisk verksamhet, DS 2021:27

Arbetsmarknadsförvaltningen
Utvecklings- och utredningsstaben

Livdjursgatan 4
Box 10014
121 26 Stockholm-Globen
Växel 08-508 35 500
Fax
info.amf@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Karina Uddén, Arbetsmarknadsdirektör	2021-10-07
Karin Eriksson-Bech, Utvecklingschef	2021-10-07